

9. GRAFIKA V ROVINĚ A V PROSTORU

Rovinné a prostorové obrázky jsou reprezentovány jako objekty typu `Graphics` a `Graphics3D`:
`Graphics`[seznam útvarů a direktiv,volby] `Graphics3D`[seznam útvarů a direktiv,volby]

Geometrické útvary v rovině:

Bod: `Point`[{x,y}]

Úsečka, lomená čára: `Line`[{x₁,y₁},{x₂,y₂},...]

Šipka (orientovaná úsečka): `Arrow`[{x₁,y₁},{x₂,y₂}]

Vyplněný obdélník: `Rectangle`[{x₁,y₁},{x₂,y₂}]

Vyplněný mnohoúhelník: `Polygon`[{x₁,y₁},{x₂,y₂},...]

Kružnice: `Circle`[{x,y},r]

Elipsa: `Circle`[{x,y},{a,b}]

Oblouk kružnice: `Circle`[{x,y},r,{t₁,t₂}]

Kruh, vyplněná elipsa, kruhová výseč: `Disk`[...] (stejně argumenty jako `Circle`)

`Text`: `Text`[výraz,{x,y}] `Text`[výraz,{x,y},{dx,dy}] `Text`[výraz,{x,y},{dx,dy},směr]

(Styl textu lze upravit pomocí konstrukce `Style`[výraz,volby].)

Geometrické útvary v prostoru:

`Point`, `Line`, `Polygon`, `Text`, `Arrow` (viz výše)

Kvádř: `Cuboid`[{x₁,y₁,z₁},{x₂,y₂,z₂}]

Koule: `Ball`[{x,y,z},r]

Válec kolem zadané osy: `Cylinder`[{x₁,y₁,z₁},{x₂,y₂,z₂},r]

Kužel kolem zadané osy: `Cone`[{x₁,y₁,z₁},{x₂,y₂,z₂},r]

Čtyřstěn zadaný svými vrcholy: `Tetrahedron`[{A,B,C,D}]

Čtyřboký jehlan zadaný svými vrcholy: `Pyramid`[{A,B,C,D,E}]

Rovnoběžnostěn určený vrcholem a směrovými vektory: `Parallelepiped`[A,{V₁,V₂,V₃}]

Pravidelné mnohostěny: `PolyhedronData`[...]

Některé užitečné direktivy:

Jména barev: `Black` `Blue` `Brown` `Cyan` `Gray` `Green` `Magenta` `Orange` `Pink` `Purple` `Red` `White` `Yellow`

Další způsoby určení barev: `GrayLevel`[x] `RGBColor`[r,g,b] `Hue`[h]

Průhlednost: `Opacity`[a]

Velikost bodů (poloměr): `PointSize`[d] `AbsolutePointSize`[d]

Tloušťka čar: `Thick` `Thin` `Thickness`[d] `AbsoluteThickness`[d]

Styl čar: `Dashed` `Dotted` `DotDashed`

Vzhled hranic útvarů: `EdgeForm`[seznam direktiv]

Rozměry a tvar šipek: `Arrowheads`[specifikace]

Mathematica připouští také následující zápis:

`Graphics`[{seznam₁,seznam₂,...},volby] `Graphics3D`[{seznam₁,seznam₂,...},volby]

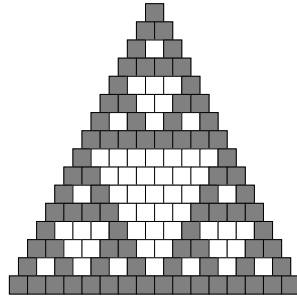
V tomto případě se na začátku každého seznamu obnoví výchozí hodnoty všech nastavení (barva, tloušťka, apod.).

Sloučení grafických objektů: `Show`[g₁,g₂,...,volby]

Funkce `Plot`, `ParametricPlot` atd. mají volby `Prolog` a `Epilog`, do kterých lze vložit seznam útvarů a direktiv (ve stejném formátu jako u `Graphics`).

CVIČENÍ

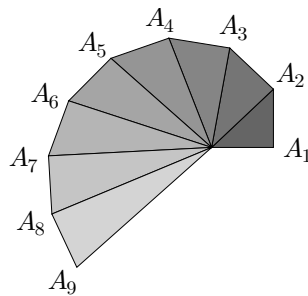
1. Napište program, která pro zadané r vypočítá prvních r řádků Pascalova trojúhelníku modulo 2 a znázorní příslušné hodnoty 0 a 1 pomocí čtverečků dvou barev tak, jak ukazuje obrázek (kde $r = 16$):

Ve kterých řádcích jsou pouze lichá kombinační čísla?

Návod: Číslu $\binom{n}{k}$ lze přiřadit jednotkový čtvereček s levým dolním rohem na pozici $(k - \frac{n}{2}, -n)$. Pomocí `Table` generujte seznam všech čtverečků a jejich barev ve tvaru dvojic `{barva, Rectangle[...]}`. Pro obarvování čtverečků si můžete naprogramovat pomocnou funkci, která pro vstup 0 vrátí jednu barvu (např. `White`) a pro vstup 1 druhou barvu (např. `Gray`). Do této funkce pak jako vstup pošlejte $\binom{n}{k} \bmod 2$.

2. Theodórova spirála (pojmenovaná podle Theodóra z Kyrény, 470–390 př. n. l.) je útvar složený z pravoúhlých trojúhelníků OA_nA_{n+1} , kde O je počátek soustavy souřadnic a $n \in \mathbb{N}$. Délka strany OA_n je $\sqrt{n}$, trojúhelníky na sebe navazují tak, jak ukazuje obrázek:

a) Naprogramujte funkci, která pro zadané $n \in \mathbb{N}$ sestrojí spirálu složenou z n trojúhelníků.

Návod: Napište nejprve pomocnou funkci, která pro zadané n vrátí souřadnice bodu A_n ; nejsnáze je najdete převedením polárních souřadnic na kartézské ($x = r \cos \alpha$, $y = r \sin \alpha$). Úhel A_nOA_{n+1} má velikost $\arctg(1/\sqrt{n})$.

b) Kolik trojúhelníků je potřeba vzít, aby spirála oběhla počátek soustavy souřadnic a vrátila se zpět do prvního kvadrantu?

3. V následujících úlohách vždy předpokládejte, že argumentem funkce je trojúhelník v rovině zadaný jako seznam souřadnic vrcholů, např. $\{\{4, 9\}, \{6, 3\}, \{1, 6\}\}$.

a) Naprogramujte funkci, které vrátí souřadnice středů stran zadaného trojúhelníku.

b) Naprogramujte funkci, která vypočte souřadnice těžiště zadaného trojúhelníku.

Návod: Těžiště soustavy bodů o souřadnicích $(x_1, y_1), \dots, (x_n, y_n)$ je v bodě $\frac{1}{n}(\sum_{i=1}^n x_i, \sum_{i=1}^n y_i)$.

c) Naprogramujte funkci, která najde paty výšek zadaného trojúhelníku.

Návod: K hledání pat výšek použijte funkci `Projection[u, v]`, která spočte průmět vektoru u do směru vektoru v . Označíme-li vrcholy trojúhelníku A, B, C a položíme $a = C - B$, $b = A - C$, $c = B - A$, pak pata výšky procházející vrcholem A má souřadnice $B + \text{Projection}[-c, a]$ apod.

d) Naprogramujte funkci, která najde ortocentrum zadaného trojúhelníku.

Návod: Najděte průsečík dvou výšek pomocí `Solve`.

e) S využitím předchozích částí naprogramujte funkci, která jako argument dostane trojúhelník a vykreslí jeho strany, středy stran (oranžově), těžnice (čárkované), těžiště (modře), paty výšek (červeně), výšky (čárkované), ortocentrum (zeleně).